

מאוצרות הארץ
- וזהב הארץ ההיא טוב -

ראש הישיבה, הרב שלמה שושן
ועקידת יצחק היום לזרעו תזכור

ראש בית המדרש, הרב אהד אהרן ברוכי
ראש השנה ארצישראלי

עורך : הרב שמואל קובוס

ועקידת יצחק היום לזרעו תזכור

ראש הישיבה הרב שלמה שושן

בעמדנו ביום הדין לפני מלך מלכי המלכים, עקידת יצחק מהווה נדבך מרכזי בתפילות ובבקשות שלנו. אנו, הבאים כדלים וכרשים לפני אבינו מלכנו, זקוקים לזכויות רבות כדי לצאת זכאים בדין. לפיכך, אנו מזכירים בתפילה את זכות העקידה, ואף תוקעים בשופר של איל המעורר לפני הקב"ה את זכות אברהם ויצחק שמסרו נפשם לקיים את רצונו.

אומרים חז"ל במסכת ראש השנה (דף טז ע"א):

אמרו לפני בראש השנה מלכויות זכרונות ושופרות. מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה? בשופר.

אמר רבי אבהו, למה תוקעים בשופר של איל?
אמר הקדוש ברוך הוא, תקעו לפני בשופר של איל
כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה
אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני.

הקב"ה מבקש מאתנו שנזכיר לו את עקידת יצחק
באמצעות התקיעות. מה משמעות הדבר?

כמובן שאין הכוונה חלילה שהקב"ה ישכח את העקידה,
והוא אינו זקוק לנו שנזכיר לו אותה.

כוונת הדברים היא, שעצם הזכרת העקידה מלמדת אותנו
לראות במעשה הזה 'דגל' המכוון את חיינו כממשיכי
דרכם של אברהם ויצחק.

העקידה מזכירה לנו, כי למרות כל הכישלונות שלנו,
אנחנו מאמינים בני מאמינים, ואף מוכנים למסור את
הנפש על אמונה זו. הזכרה זו עומדת לזכותנו לצאת
זכאים ביום הדין, ולקבל הזדמנות חדשה להוכיח זאת.

לאור הדברים הללו עולה תמיהה גדולה - אם אכן כל
כך גדולה וחשובה היא זכות העקידה, מדוע אנו קוראים
בתורה את פרשת העקידה רק ביום השני של ראש השנה
שתוקפו רק מתקנת חכמים, ולא ביום הראשון שתוקפו
מן התורה והוא עיקר יום הדין - בו כל באי עולם עוברים
לפניו כבני מרון?

ישנה תמיהה נוספת הדורשת בירור. כאשר ראש השנה

חל בשבת גזרו חכמים שלא לתקוע בשופר, שמא יבוא אדם לטלטל את השופר ארבע אמות ברשות הרבים ונמצא מחלל שבת.

נשאלת השאלה - מדוע לחשוש לחילול שבת רחוק כל כך, על חשבון המצווה לתקוע בשופר? אמנם זהו ביטול מצווה בשב ואל תעשה, אבל הלא זהו עניין הרבה יותר גדול, זהו יום הדין, וללא זכות העקידה המתעוררת בתקיעת השופר, הדבר יכול חלילה להשפיע על מה שייגזר עלינו לכל השנה כולה?!

הגמרא במסכת ראש השנה (טז ע"ב) אומרת בשם רבי יצחק: "כל שנה שאין תוקעין לה בתחילתה, מריעין לה בסופה, מאי טעמא? דלא איערבב שטן". האם בגלל חשש שאינו שכיה, שמא מישהו יטלטל את השופר, ובפרט בימינו שיש עירוב כמעט בכל מקום, נפסיד את המצווה ואת הזכות של תקיעת שופר, דבר שיכול חלילה לגרום גזרות רעות לאורך כל השנה ח"ו. הייתכן?!

כדי לברר תמיהות אלו ננסה להעמיק מעט בעניינה של עקידת יצחק.

ההבנה המקובלת היא, שניסיון העקידה היה הגדול והקשה מכל עשרת הניסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו, משום שהיה עליו להקריב את בנו אהובו, דבר שהוא מעל הטבע האנושי, כדי לקיים את רצון בוראו.

אולם, אנחנו יודעים שאברהם אבינו כבר עבר לפני כן

ניסיון דומה, לכאורה, עם בנו הגדול ישמעאל, אותו הוא אהב מאוד, כאשר הקב"ה אומר לו לשמוע בקול שרה ולגרש את הגר ואת ישמעאל בנה. גירוש זה אל המדבר היה כרוך בסכנת נפשות ברורה ומיידית, ככתוב (בראשית כא, טו-טז) "ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד השיחים, ותלך ותשב לה מנגד ... כי אמרה **אל אראה במות הילד**". אכן אברהם הצטער מאוד על כך שנאלץ לגרש את בנו ולשלחו אל מותו, ככתוב (שם) "וירע הדבר **מאוד** בעיני אברהם על אודות בנו", ואם כן, עלינו להבין מה מיוחד בכל זאת בעקידת יצחק?

רבינו ניסים בספרו **דרשות הר"ן** מחדש ע"פ דיוק בפסוקים - מבט חדש על ניסיון העקידה ומהותו.

בניסיונות הקודמים, הקב"ה מדבר אל אברהם בלשון ציווי: "לך לך מארצך...", "גרש האמה הזאת ואת בנה..." אולם בניסיון העקידה, לא מופיע לשון ציווי אלא **לשון בקשה**: "ויאמר **קח נא** את בנך את יחידך..."

הר"ן מבאר, שהקב"ה נוקט דווקא לשון בקשה, על מנת שאברהם יוכל לפטור את עצמו באמירות כמו "קשה לי, אני לא מסוגל לעשות את זה" וכדומה, וכך, הקב"ה לא יקפיד על אברהם והכל יהיה בסדר. אם כן, העניין המיוחד בניסיון הזה העשירי והקשה מכולם הוא האמירה: "**אינך חייב לעשות**, אלא רק אם תרצה..."

כאן נבחן הקשר העמוק של אברהם לקב"ה, האם הוא

כאן נבחן הקשר
העמוק של
אברהם לקב"ה,
האם הוא מקשיב
לקב"ה רק מתוך
רצון לצאת ידי
חובה ולהיות
"בסדר" עם
הקב"ה, או שהוא
קשור לקב"ה כבן
שאוהב את אביו.

מקשיב לקב"ה רק מתוך
רצון לצאת ידי חובה ולהיות
"בסדר" עם הקב"ה, או שהוא
קשור לקב"ה כבן שאוהב את
אביו. אברהם לא מסתפק
בנכונות לעשות את רצון ה',
אלא הוא **חפץ ורוצה** בכל
ליבו לעשות זאת ...

בדיוק בנקודה זו מצוי
ההבדל בין "עבד" ל"בן",
כפי שאומר הזוהר הקדוש,
שבארץ ישראל אנו נקראים
בנים לה', ובחו"ל אנו נקראים
עבדים. כלומר, בארץ ישראל

אנו זוכים לקרבת אלוקים מיוחדת, ולפיכך, עלינו לנהוג
כבנים - המוכנים לותר על רצונם וטובתם ובעצם על
כל חייהם, כדי לעשות נחת רוח לאביהם, אף אם אינם
חייבים בכך.

זו הסיבה שבגללה זכה אברהם אבינו להיקרא בביטוי
המיוחד "אברהם אוהבי". כיוון שהתאמץ לעשות את
רצון ה', והיה מוכן לוותר על בנו אוהבו - לא משום
שקיבל ציווי, כמו שהיה אצל ישמעאל, אלא דווקא
בשעה שהדבר היה נתון לרצונו החופשי.

שמחה ורצון ביום הדין

כאשר אדם מוזמן לבית דין או לבית משפט, הוא מתמלא באימה ופחד - מה יצא בדינו, בוודאי היה שמח אם המשפט היה מתבטל, ולא היה פוגש את השופט כלל. האם זהו היחס שצריך להיות לנו כלפי הדין בראש השנה? האם היינו מעדיפים חלילה שלא יהיה ראש השנה?

התשובה כמובן תלויה בשאלה - כיצד אנחנו קשורים לקב"ה, כבנים או כעבדים? אם אנו כבנים, הרוצים ומבקשים לעשות נחת רוח ליוצרנו, הרי עלינו לרצות מאוד לבוא לדין, כדי לראות מה עלינו לתקן ומה נוכל לעשות עוד כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ...

הסיבה שחז"ל הוסיפו יום נוסף לראש השנה קשורה אמנם להלכות קידוש החודש, אך עצם ההחלטה של חז"ל לדאוג לכך שנחגוג את יום הדין, ולא נפספס אותו, מלמדת על רצוננו **לשמוח בקיום המשפט**, ועל הנכונות שלנו לעשות רצון בוראנו מעבר לציווי.

דווקא היום השני שהוסיפו חכמים מלמד על אהבתנו הגדולה לקב"ה - הנה אנו רוצים בדינו ושמחים בכך, ממש כמו אברהם אבינו בשעת העקידה, "עין במר בוכה ולב שמח" (מתוך הפיוט "עת שערי רצון").

זו הסיבה שקוראים את פרשת העקידה המבטאת קשר של אהבה מרצון לקב"ה, דווקא ביום זה, שגם הוא נקבע מתוך גישה הרואה אותנו כבנים של הקב"ה, היראים מן

**דווקא היום השני
שהוסיפו חכמים
מלמד על אהבתנו
הגדולה לקב"ה
- הנה אנו רוצים
בדין ושמחים בו,
ממש כמו אברהם
אבינו בשעת
העקידה, "עין
במר בוכה ולב
שמח".**

הדין אך בוחרים בו ושמחים בו.

בהתאם לכך, נבין גם את תקנת חכמים שלא לתקוע בשופר בראש השנה שחל בשבת, על פי הסברו הנפלא של ה"משך חכמה" (פרשת אמור).

את דברי הגמרא "כל שנה שלא תוקעים לה בתחילתה - מריעים לה בסופה", מבאר בעל הלכות גדולות כך: הדברים אמורים רק במקרה שלא תקעו

מחמת אונס וכד', אולם כאשר ראש השנה חל בשבת ולא תוקעים בשל תקנת חכמים, חיסרון כזה לא גורם רעות חלילה באותה שנה.

מוסיף ומבאר המשך חכמה, בשעה שאנו מוותרים על תקיעת השופר בשבת, כיוון שאנו חוששים לחילול השבת ע"י מאן דהו, יש בכך זכות נפלאה לפני הקב"ה. בכך, אנו מבטאים את רצוננו לדאוג להמלכת ה' בעולם - שלא תתחלל השבת המעידה על בריאת שמים וארץ ועל מלכות ה'.

זה חשוב לנו, גם במחיר של ויתור על הזכות הגדולה
שעומדת לנו ע"י תקיעת השופר והזכרת העקידה
הרמוזה בתקיעה הזו.

**זו הנהגה של בנים העושים את רצון ה' מתוך בחירה
ורצון, גם במחיר של ויתור על רצונותינו וזכויותינו.
שנזכה להמלכת ה' עלינו מבחירה ומרצון ומתוך
שמחה גדולה !
כתיבה וחתימה טובה !**

ראש השנה ארצישראלי

ראש בית המדרש,
הרב אהרן ברוכי

פתיחה

אחת השאלות המרכזיות בנוגע לראש השנה היא, מהו עניינו המיוחד של היום הזה? מה המהות הפנימית שלו? איך יהודי צריך להרגיש לקראת ראש השנה? כמו גם במהלך תפילות היום...

בדברי חז"ל אנחנו מוצאים יותר מתשובה אחת לשאלה זו, ונראה שיש כאן הבדל בין התלמוד הבבלי לירושלמי. במאמר הזה, אנחנו רוצים ללמוד ולהבין את המבט המיוחד ואת עניינו הפנימי לפי כל אחד מהתלמודים.

חשוב להדגיש שיש כאן דוגמאות בלבד מתוך דברי חז"ל, ולפיכך לא נכון לראות זאת כמחלוקת, אלא כגישות והדגשות שונות, המשלימות זו את זו.

מלך יושב על כיסא דין

התלמוד הבבלי במסכת ראש השנה (דף לב ע"ב) עוסק בשאלה: מדוע לא אומרים הלל בראש השנה?

אמר רבי אבהו: אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום הכיפורים? אמר להם, אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה!?

חז"ל מלמדים, שזה לא זמן מתאים לומר שירה. זהו יום הדין: "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון".

עניינו של ראש השנה הוא בית הדין - בית המשפט העליון... כבר לימדנו אבי תנועת המוסר - רבי ישראל סלנטר, שמתחילת חודש אלול עלינו להתחיל להתכונן למשפט, ולאסוף פרקליטים והוכחות שיטו את כף המאזניים לטובתנו.

הנושא הזה מופיע ברבים מהפיוטים הנאמרים בקהילות השונות, ובפרט בפיוט "ונתנה תוקף": "הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין... ותכתוב את גזר דינם".

אני זוכר את מו"ר הגאון הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל לפני התקיעות בישיבת מרכז הרב, איך היה מכסה את פניו בטלית במשך דקות ארוכות, והדבר

היחיד שאפשר היה לשמוע זה: "אימת הדין ... אימת הדין" !

המלך בשדה

בדורות האחרונים, רוחו של הבעל שם טוב הכניסה לימים הללו אווירה של שמחה. וזאת מכוחו של התלמוד הירושלמי, תלמודה של ארץ ישראל.

הבעל שם טוב לימד ודיבר על הקרבה המיוחדת של המלך אלינו דווקא בראש השנה. בשיבת בית אל כמו גם בשיבה שלנו בבית שאן, מרגישים זאת.

באלול, המלך - הקב"ה נמצא בשדה, וכל אחד יכול לפנות אליו, וכמובן "קרוב ה' לכל קוראיו". כביכול, אין לנו זמן לעמוד ולירא מאימת הדין, אלא צריך להתאמן ולהתקרב יותר אל המלך...

בימים אלו פני המלך מאירים, מסביר אדמו"ר הזקן (ליקוטי תורה, פרשת ראה ד"ה אני לדודי). זאת על פי דברי האריז"ל, כי בחודש אלול יש התגלות של י"ג מידות הרחמים. כלומר, זו תקופה שבה המלך פונה אלינו במיוחד, ומבקש שנתקרב אליו...

אדמו"ר הזקן מתאר, כיצד אנחנו מלווים את המלך לעיר, ולאחר מכן לארמון המלוכה. נראה לי לבאר, שבחודש אלול המלך נמצא בשדה - משום שבחודש הקודם, חודש אב - נחרב בית המקדש, וכביכול, אין לו בית. בראש

השנה, המלך נכנס לעיר, שם אנחנו ממליכים אותו. ביום הכיפורים, הוא נכנס לארמון, זהו בית המקדש, בו נעשית עבודת היום ע"י הכהן הגדול, הנציג של עם ישראל.

אם כן, זוהי תקופה משמעותית ביותר בקשר בין ישראל לקב"ה! עלינו לשמוח ולהתחבר לכך!

השופט הוא אבא שלי

בתלמוד הירושלמי (מסכת ראש השנה פרק א הלכה ג) אנחנו מוצאים התייחסות מיוחדת למשפט שמתרחש בראש השנה:

אמר ר' סימון: כתיב ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים וגו' (דברים ד ח) ר' חמא בי ר' חנינה ור' הושעיה, חד אמר אי זו אומה כאומה הזאת, בנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא, אבל ישראל אינן כן, אלא לובשים לבנים ומתעטפין לבנים ומגלחין זקנם ואוכלין ושותין ושמחים יודעין שהקב"ה עושה להן ניסים.

בתלמוד הירושלמי, בשונה מהבבלי, מתוארת חוויה של שמחה וביטחון גמור בקשר לדין. אנחנו ממשיכים עם המשל של בית משפט, אבל כאן - "אני רגוע, כי השופט זה אבא שלי!"

זה הזמן להרגיש את הקרבה של ישראל לקב"ה.

לעומת התלמוד
הבבלי, שתיאר
את היראה מפני
הדין, ותמה איך
אפשר להגיד
שירה ביום
כזה, הירושלמי
מתאר שמחה
המתבטאת אף
באכילה ובלבוש.

כל היחס ליום הדין משתנה לגמרי. אכן העולם כולו עומד לדין ביום הזה, "ספרי חיים וספרי מתים פתוחים", אבל ישראל - אינם כן, לובשים לבנים, בדומה למלאכי השרת, מסדרים את זקנם, ואוכלים ושמחים ושותים.

האכילה הזו לא באה לכבוד יום טוב, אלא מתוך שמחה ואמון בה', ומתוך ביטחון גמור שאנו יוצאים לחיים טובים ולשלום.

לעומת הבבלי, שתיאר את היראה מפני הדין, ותמה איך אפשר להגיד שירה ביום כזה, הירושלמי מתאר שמחה המתבטאת אף באכילה ובלבוש. זוהי שמחה פנימית המופיעה בכל תחומי החיים, הן באכילה ושתיה - שמחת חג, והן בחיצוניות, במלבושים. יש כאן אמירה גדולה: אנו מאמינים ובוטחים בה' יתברך.

דרשה זו של חז"ל נמצאת גם במדרש ילקוט שמעוני (פרשת ואתחנן רמז תתכה) בשינויים קלים. שם נאמר: "איזו אומה כאומה זו שיודעת אופייה של אלוקיה". במילים אחרות, אנחנו, עם ישראל יודעים ומכירים את

האופי של ה' יתברך, ברור לנו איך הוא מתנהג, וכמו כן, אנו יודעים מה הם הרצונות והבקשות שלו מאיתנו.

לאכול ולשתות ולשלח מנות

כאשר מחפשים את השורש הפנימי לדברי הירושלמי, אפשר לחשוב על האוויר המיוחד והנעלה של ארץ ישראל, שבוודאי מתאים יותר לקשר עם הקב"ה. על כך כותב הרמב"ן בדרשתו לראש השנה: אדם החי בארץ ישראל - זוכה להיות כל חייו בארמון המלך. אין ספק שזו חוויה אחרת לגמרי.

כפי הנראה, שורש הדברים מופיע כבר בספר נחמיה (פרק ח). עזרא ונחמיה מכנסים את כל ישראל ביום ראש השנה ומשמיעים להם פסוקים מהתורה. המעמד מצליח, ובעקבות הקריאה בתורה - העם מתעוררים לתשובה ופורצים בבכי. הכתוב מתאר:

וַיֹּאמֶר נְחֻמְיָה הוּא הַתְּשִׁיטָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר
וְהַלֹּוִים הַמְבִינִים אֶת הָעָם לְכָל הָעָם, הַיּוֹם קִדְשׁ הוּא
לֵה' אֱלֹהֵיכֶם אַל תִּתְּאוּבְלוּ וְאַל תִּבְכּוּ כִּי בּוֹכִים כָּל הָעָם
כְּשִׁמְעֵם אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.
וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמְנִים וּשְׂתוּ מִמִּתְקִים
וְשִׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נֶכּוֹן לוֹ כִּי קִדְשׁ הַיּוֹם לְאַדְנֵינוּ וְאַל
תַּעֲצֹבוּ כִּי חֲדוֹת ה' הִיא מַעֲזָכֶם. וְהַלֹּוִים מַחֲשִׁים לְכָל
הָעָם לֵאמֹר, הִסּוּ כִּי הַיּוֹם קִדְשׁ וְאַל תַּעֲצֹבוּ.

אין שום סיבה
לבכות עכשיו!
זה הזמן לתקן את
הכל ע"י **תשובה**
מאהבה, תשובה
הבאה דווקא
מתוך שמחה,
ומתוך תחושה
ברורה שהקב"ה
יוציא את דיננו
לכף זכות!

נחמיה מבקש להרגיע
את העם הבוכה, הוא לא
מסתפק באמירה: "אסור
לבכות ביום קדוש כזה",
הוא מוסיף ומזרז אותם
ללכת לאכול ולשתות,
לשלוח מנות אחד לשני,
בדומה לחג פורים...

זהו השורש והמקור לדברי
הירושלמי!

בראש השנה, צריך לקבוע
סעודה טובה ובכך להגדיל
את השמחה הפנימית
שלי, ובנוסף, לתת משלוח
מנות - לשמח את הזולת,

ובכך ליצור שמחה כללית, של האומה כולה.

נתינת הצדקה הזו - לא באה מהטעם של "ותשובה
ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזרה", אלא מחמת
גודל השמחה, כדי שהשמחה תפרוץ את הגבול האישי
ותופיע גם ברובד הכללי.

זהו ראש השנה !!!

חדוות ה' היא מעוזכם

מדוע לשמוח ביום הזה? מסביר הכתוב: **"כי קדוש היום לאדונינו"**, קדוש נתפס כפרוש ונבדל, יום כזה "נורא וקדוש" הוא אכן עצוב ומפחיד, ובהחלט אפשר לחשוב על בכי ואבל.

אולם, הכתוב ממשיך: **"ואל תעצבו, כי חדוות ה' היא מעוזכם"**, כלומר, המעוז והכוח שלכם ביום הזה - נובע מחדוות ה', משמחתו של הקב"ה. ביום הזה הקב"ה שמח יחד איתכם, הוא רוצה אתכם, ממש כמו שראינו בירושלמי.

אומר נחמיה לעם: **"אל תעצבו!"** תבינו, שכאשר הקב"ה שמח, אז **"עוז וחדווה במקומו"**, השמחה של הקב"ה נותנת לעם ישראל את העוז והביטחון שיהיו להם ניסים והשם יתברך ידון אותם לכף זכות...

אין שום סיבה לבכות עכשיו! זה הזמן לתקן את הכל ע"י **תשובה מאהבה**, תשובה הבאה דווקא מתוך שמחה, ומתוך תחושה ברורה שהקב"ה יוציא את דיננו לכף זכות! כאן נמצא השורש של דברי הירושלמי, כמו גם של תורת הבעל שם טוב.

תורת החסידות מלמדת, שהשמחה הזו מתחילה בחודש אלול, כאשר **"המלך בשדה"** - קרוב לכולם, והיא הולכת ומתחזקת בראש השנה, יום ההמלכה וההכתרה, כאשר

כל אחד מבין
שכאשר הוא
נמצא במעמד
הכתרת המלך –
עליו לשמוח! מה
צריך יותר מזה?!

המלך "עומד מכיסא דין
ויושב על כיסא רחמים".

עשרת ימי תשובה הם המשך
ישיר של השמחה הזו, כפי
שדרשו חז"ל את הפסוק
"קראוהו בהיותו קרוב" על
ימים אלו, בהם הקב"ה קרוב
לכל אחד, ואפילו תשובה של
יחיד מתקבלת.

שמחת ההכתרה

העם שומעים את דברי נחמיה והלוויים על חשיבות
השמחה בראש השנה, הם אכן מבינים ומתחברים לגודל
העניין:

**וַיֵּלְכוּ כָּל הָעָם לְאָכַל וְלִשְׁתּוֹת וּלְשַׁלַּח מְנוֹת וְלַעֲשׂוֹת
שִׂמְחָה גְדוֹלָה, כִּי הִבִּינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם.**

העם הפנימו את הנקודה, והולכים "לעשות שמחה
גדולה" - לא פחות!

כל אחד מבין שכאשר הוא נמצא במעמד הכתרת
המלך - עליו לשמוח! מה צריך יותר מזה?!

"זה היום תחילת מעשיך" - ביום הזה נברא אדם הראשון,
אך הוא חטא בכך שלא הכתיר את ה' למלך אלא את

עצמו. כאשר עשה תשובה הוא אמר: "ה' מלך גאות לבש", ברגע הזה - הקב"ה הפך להיות מלך העולם. היה מישהו שהמליך אותו.

איך אנחנו מכתירים את הקב"ה בראש השנה? ניתן לומר, שאנו **שוברים את הקיר הרעוע ובונים אותו מחדש**.

כאשר אנחנו מכתירים את ה' למלך - ממילא נופל השורש של כל החטאים. מדוע אדם פשוט חוטא? כי הוא שם את עצמו במרכז, כביכול, "אני העיקר". כאשר ברור לנו, שהקב"ה הוא מלך העולם, אז למעשה, הכל כבר פשוט ומובן.

בעשרת ימי תשובה עושים השלמות ותיקונים פרטיים, אבל הקיר כבר נבנה בראש השנה, הארמון בנוי ועומד.

אם כן, השאלה היסודית היא: מה העיקר ביום הזה? **יום הדין או יום ההכתרה?** "ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום..." או דווקא "ויתנו לך כתר מלוכה"?

מועדים לששון ולשמחה

הרא"ש מביא (ראש השנה פרק ד סי' יד) בשם הגאונים, שהיו נוהגים בשתי הישיבות הגדולות בבבל, להזכיר בתפילות ובקידוש של ראש השנה את המשפט "מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון".

הסיבה הפשוטה לכך היא, שראש השנה מוזכר בתורה

אם כן, השאלה
היסודית היא: מה
העיקר ביום הזה?
יום הדין או
יום ההכתרה?
"ונתנה תוקף
קדושת היום
כי הוא נורא
ואיום..." או
דווקא "ויתנו לך
כתר מלוכה"?

יחד עם שאר המועדים,
וכולם נקראים "מועדי ה'".

מדברי הרא"ש משמע, שזה
היה גם החידוש של נחמיה.
בני ישראל ששבו מן הגולה
היו בוכים, כך הם הבינו את
ראש השנה - זמן של צער,
תשובה ובכי, ועמידה מתוך
יראת הדין מול הקב"ה.

אז עזרא ונחמיה אמרו
להם: לא כן, עליכם לאכול
ולשמוח - כדי שהשנה תהיה
"שמנה ומתוקה עליכם",
כלומר, שיהיה לכם סימן טוב
לשנה הקרובה.

הגמרא במסכת כריתות (דף ו ע"א) מספרת על גדולי
האמוראים שהיו עושים סימנים בראש השנה, כמו
שאנחנו רגילים לאכול "סימנים" בליל ראש השנה,
ובפרט תפוח בדבש.

הסיבה היא, לפתוח את השנה בשמחה, ולהתפלל שכן
יימשך לאורך כל השנה. אם אדם פועל מתוך שמחה ביום
הזה, ואוכל מאכלים שמנים ומתוקים, זה משפיע על כל
השנה: אם הראש כך - אז כל השנה תהיה כך! לפיכך,

מובא בפוסקים להתרחק ממאכלים חמוצים וחריפים ביום הזה.

בדבריו, רומז הרא"ש, שהעולים מבבל, תכננו להתענות ביום הזה, משום שכך הם הכירו את ראש השנה בבבל. חוויה של משפט, של עמידה בבית דין מול מלך מלכי המלכים, תשובה מיראה. עזרא ונחמיה לימדו אותם, שהמהות של היום הזה היא **המלכת המלך**.

המלכה זו מלווה בשמחה גדולה, שהרי **המלך עצמו - הוא אבא שלנו**, וכמו שלימדנו רבי עקיבא: "**אבינו מלכנו**", אבינו קודם למלכנו.

עבודת ה' בשמחה - במיוחד בארץ

שורש ההבדל בין התלמוד הירושלמי לבבלי נמצא בדברי הזוהר הקדוש פרשת במדבר (דף ק"ז ע"א).

הזוהר כותב בבירור, שיש להבחין בין "עבדו את ה' ביראה" לבין "עבדו את ה' בשמחה", עבודה בשמחה היא "בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא" - בזמן שישראל שריים בארץ ישראל, לעומת עבודה ביראה, שהיא "בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא" - בזמן שישראל שריים בארץ אחרת.

מה המשמעות של דברי הזוהר הללו?

הזוהר מלמד, שכאשר עבודת ה' מתקיימת בארץ אחרת - יש ריחוק וניתוק בין השכינה לה' יתברך. אמנם

עזרא ונחמיה
לימדו אותם,
שהמהות של
היום הזה היא
המלכת המלך.
המלכה זו מלווה
בשמחה גדולה,
שהרי **המלך**
עצמו - הוא
אבא שלנו!

השכינה יורדת יחד עם
ישראל לגלות, אך זהו מצב
של ריחוק מהבית, ולפיכך,
שייכת אז עבודה מיראה.

לעומת זאת, כאשר ישראל
חוזרים חזרה לבית ה',
לירושלים, עבודת ה' היא
מאהבה.

ר' יהודה בר אלעאי מביא
(בזוהר שם) בהקשר לכך
את הפסוק "כי בשמחה
תצאו". הוא מבקש ללמדנו,
שהשמחה מתחילה כבר
מתחילת החזרה לציון, עוד

לפני שמגיעים לארץ. עצם זה שיוצאים מהגלות - זו כבר
סיבה לשמחה!

אמרה זו מתאימה לדברי חז"ל במסכת סנהדרין (דף צח
ע"א): כיוון שהארץ נותנת פירותיה - אין לך קץ מגולה
מזה. רש"י שם מסביר, שארץ ישראל נותנת פירות בעין
יפה בשעה שישראל מתקרבים לגאולה. לא רק בזמן
הגאולה, בסוף התהליך, אלא כבר מהתחלתה.

הדבר פשוט, שבזמן שעם ישראל כבר יושב
בארצו - שמחה עצומה מתגלה בעולם.

נמצאנו למדים, שמהותו של ראש השנה, היא הביטחון של עם ישראל בקב"ה שיוציאם זכאים בדין.

"חדוות ה' היא מעוזכם", אומר המלבי"ם (נחמיה שם):
"בזה תראו, כי עוז לכם בה' שייטיב חסדו עמכם". כלומר, השמחה מחזקת את הביטחון שלנו בה'.

"ושמחה זו היא מעוזכם, שהיא שמחת הנפש על דיבוקה בה'..." השמחה הגדולה היא היא נקודת החוזק שלנו, בוודאי בשעה שהיא מתפשטת בכל הרמות, בעומק הנשמה, ואף בכל קצוות העולם הזה...

**כאשר עם ישראל דבקים בה' ונמצאים אתו בארמונו,
בארץ ישראל, אז מגיעה השמחה הגדולה...**

**שנזכה לשמחה גדולה ועצומה בראש השנה ובכל
השנה כולה...**

שנה טובה ומתוקה

ישיבת ההסדר־גבוהה בית שאן

**"גן עדן, אמר ריש לקיש:
אם בארץ ישראל הוא -
בית שאן פתחו"...**

(עירובין יט ע"א)

תורת חיים

הישיבה מבקשת להאיר את אור התורה בארץ, ולהעמיק ב'תורת ארץ ישראל'.

אנו נפתחים אל התורה, ומבקשים לחיות על פיה - חיים שלמים ושמחים, חיים שיש בהם משמעות לחיינו האישיים והלאומיים.

בלימודנו, אנו עמלים לזהות את העומק הרוחני הסמוך בדברי חז"ל, על ידי הקשבה עמוקה לדבריהם, וכך להבין ולהפנים עד כמה הם רלוונטיים עבורנו.

החידוש הנפלא של בניית קומה רוחנית בלימוד דברי חז"ל - נשען על בסיס עמל בלימוד סוגיות הגמרא, וכן בכל מרחבי התורה: תנ"ך, משנה, תלמוד בבלי וירושלמי, ראשונים, אחרונים, הלכה, אמונה, פנימיות, חסידות ועוד. כך לימדנו הרא"ה הגדול, הרב קוק זצ"ל, שהנגלה והנסתר מאירים זה לזה. לימוד המקרא, הגמרא וההלכה - צריך להיות מואר באור פנימיות התורה.

לפיכך, הישיבה מדריכה ומצמיחה את תלמידיה לגדול ולהיות תלמידי חכמים - על ידי הקניית כלים של עמל, עיון ובקיאות - בנגלה ובנסתר.

מאמינים בגאולה, חולמים ומגשימים!

מתוך אמונה בהתממשות תהליך הגאולה בדורנו, איננו מסתפקים במה שיש, עלינו להמשיך לחלום ולהגשים את

כל השאיפות של עם ישראל, מתוך אהבת ישראל, ואמון עמוק באומה.

ברובד האישי - רבני הישיבה מלווים ומכוונים כל תלמיד בדרכו הרוחנית והלימודית, בהתאם לכישרונותיו. דגש רב ניתן על העצמה, נתינת אמון ביכולות, נטילת אחריות ותחושת חירות אישית.

ברובד הלאומי - אנו לומדים מתוך צפיית פני הישועה, ומימושה בחיינו הפרטיים והלאומיים.

מסלולי לימוד

בישיבה לומדים בשמחה, בחורים במסלול 'הסדר' או במסלול ישיבה גבוהה. בישיבה פועלים כולל עיון, וכן כולל הלכה והסמכה לרבנות, בהם לומדים אברכים המתגוררים בעיר ובסביבתה.

במסגרת הישיבה מתקיימים שיעורים קבועים לאורך השנה בנושאים: אימון אישי, הכנה לנישואין, הכנה לשירות צבאי ועוד.

כך, מתגבשת לה בישיבה חבורה הלומדת בשמחה ובאמונה, אוהבת ארץ ושמים, טבע וקדושה.

מוזמנים להכיר

בביקור בישיבה, ניתן להרגיש בקלות את נעימות תורת ארץ ישראל ב"פתחו של גן עדן"...

אנחנו מצמינים אותך לבוא ולטעום מאורח של בית לאן!

